

Politseiameti töökeskkonnategevus elab ühendameti ootuses

*Berit Nuka
teavituse spetsialist*

Kui politseiameti töökeskkonna juhtivspetsialist Katrin Saar räägib ameti töökeskkonda puudutavast korraldusest, siis pea iga asja puhul tuleb kõne alla olukord enne ja olukord pärast järgmise aasta 1. jaanuarit.

Nagu kogu politseid, ootab politseiameti töökeskkonnategevust uuest aastast ees põhjalik muudatus. Kui praegu on politseiamet töökeskkonna osas koordineerija ja juhendaja rollis oma allasutustele – neljale prefektuurile ning keskkriminaalpolitseile ja julgestuspolitseile –, siis 1. jaanuarist alustab tööd politsei- ja piirivalveamet, mis liidab endas politsei, piirivalve ning kodakondsus- ja migratsiooni ameti. Uues ühendametis säilivad nii Ida, Lääne, Lõuna kui ka Põhja prefektuur, kuid ameti alla tulevad neli põhitöö osakonda - kriminaalpolitsei, korrakaitsepolitsei, piirivalve ning kodakondsuse ja migratsiooni osakonnad.

Töökeskkonna osas tähendab ühendameti loomine struktuuriliselt uut töökorraldust. Praegu on töökeskkonnaspetsialist igas prefektuuris olemas, aga nad alluvad mitte politseiametile vaid oma prefektuuri juhtkonnale. Uuest aastast luuakse ühendametisse töökeskkonna ja tervishoiu talitus, mis toob töökeskkonnaspetsialistid ühise juhtimise alla. „Töökeskkonnaspetsialistid jäävad erinevatesse piirkondadesse alles, aga nad koondatakse ühise juhtimise alla. Nii saame paremini ühtlustada erinevate piirkondade tingimusi. Igaüks ei aja siis enam oma asja. Praegu kooskõlastavad töökeskkonnaspetsialistid ikkagi tegevusi oma juhtide, mitte minuga,“ räägib Katrin Saar.

Samas on töötajate ametikohustuste

iseloomu tõttu töökeskkonnaspetsialisti ülesanded prefektuurides ja politseiameti peamajas pisut erinevad. „Töökeskkonnaspetsialistide ülesanded lähtuvad seadusest ja iga spetsialist tegeleb enda asutuse töökeskkonnakorraldusega. Näiteks politseiametis on põhitöoks kontoritöö. Selle maja politseiametnikud käivad väljas vaid mõnel harval korral aastas – üheks selliseks on ülekäiguradade julgestamine kooliaasta alguses. Prefektuurides seevastu on enamuses välitööd tegevad korrakaitseja kriminaalpolitseinikud ning lisaks tavaametnikud,“ selgitab Saar.

Stressi aitavad maandada tugiisikud

Arvestades, et ameti töötajaskonnas on valdavas enamuses pingelist tööd tegevad politseinikud, on üheks suurt tähelepanu saavaks valdkonnaks tööstress. Sel eesmärgil on ellu kutsutud tugiisikute programm, mida pidevalt arendatakse. Programmi eesmärk on pakkuda politsei töötajatele võimalust saada tugiisiku toetust isikliku elu või tööprobleemide, stressi, kriiside, traumasündmuste jt murede puhul, mis mõjutavad tööl toimetulekut. „Tugiisikuteks on välja valitud sobivad inimesed, kes kõige paremini suudaksid vastata abi otsivate kolleegide vajadustele. Kui tekib mure, siis on

Laskevõistlused võimaldavad politseinikel ühelt poolt tööoskusi lihvida, teisalt aga ühiselt midagi ette võtta.
Foto: Politseiamet

võimalik tugiisiku poole pöörduda ja abi küsida. Ilmselt on näha, et vajadus tugiisikute järele on, sest politseinike töös tuleb ette väga keerulisi olukordi," lausub Saar.

Teravalt paistab nõustamisvajadus silma näiteks nakkusohtlike juhtumite puhul. „Siis on eriti tarvis, et keegi rahustaks ja selgitaks ning oleks olemas võimalus kellegagi kõnelda. Hoolimata sellest, et kõigile on mitmeid kordi räägitud, et nakkuse saamise võimalus on väike, siis seesuguse juhtumi puhul inimene ikkagi mureseb ja tal on tarvis kuidagi pingeid maandada," toob politseiameti töökeskonna juhtvspetsialist näite politseinike riskirohkest tööst.

Tugiisikute programmi koordineerib politseiametis psühholoogi haridusega inimene. Lisaks tugiisikutele on politseinikel võimalus pöörduda vajadusel kaplani poole.

Pingete leevendamiseks on esialgu teistest pisut paremad võimalused Lõuna prefektuuri politseinikel - seal on olemas tervisekabinet, mille üheks osaks on ka lõõgastustuba. „Seal on kaks massaažitooli, kus on võimalik lõdvestuda. Samuti on sinna paigutatud muusikakeskused ja toas on olemas kaks vastavate spetsialistide välja töötatud plaati - ühel olev muusika peaks energiat andma ning teine lõõgastama ja rahustama. Aga loomulikult võib lõõgastustuppa tulev inimene võtta kaasa oma muusikat," selgitab Saar. Tervisekabinetis viiakse läbi ka tervisekontrollid ja vajalikud vaksineerimised tehakse samuti seal.

Tervisekabinet igasse piirkonda

„Praegu liigume selles suunas, et igasse piirkonda rajada tervisekabinet," tutvustab Saar tulevikuplaane. „Põhja prefektuuris töötab alates 2008. aasta sügisest tervisekabinet, mis hetkel aga teenindab ainult prefektuuri töötajaid, kuid uuest aastast on plaan, et seda saaksid kasutada ka politsei- ja piirivalveameti töötajad. Nendes piirkondades, kus seni tervisekabinetti pole, on tervisekontrolli võimalused korraldatud koostöös kohaliku teenusepakkujaga." B-hepatiidi vastu vaksineeritakse kõiki politseinikke, lisaks vaksineeritakse puukentsefaliidi vastu

maapiirkondade politseinikke ning nende üksuste liikmeid, kes tegelevad inimeste otsimisega.

Seadusest tulenevalt hüvitatakse tööõnnetuse korral politseinikele kõik ravikulud. Et muuta protsessi lihtsamaks, on Tallinna, Tartu ja Jõhvi apteekidega sõlmitud kokkulepe, et nakkusohtlike vigastuste puhul saavad politseinikud ravimid apteekidest tasuta kätte. Arsti antud retseptiga tuleb vaid minna apteeki ning näidata ette töötõend. Politseiamet hüvitab hiljem antiretroviirusravi kulud. Katrin Saare sõnul tõsiseid nakkusohtlikke juhtumeid õnneks siiski kuigi tihti ei esine: „Nakkusohtlikke vigastusi on aastas kolmneli, neist ehk üks-kaks vajavad anti-retroviirusravi."

Politseiameti hoones asuvat jõusaali saavad töötajad vastavalt oma soovile kasutada.
Foto: Politseiamet

Tööõnnetuste koguarv politseis on aastas 100-150. „Arvestades töötajate hulka - ligikaudu 4000 inimest, sealhulgas umbes 3000 politseiametnikku - ja töö iseloomu polegi see väga hirmutavalt suur arv. Kuigi on ka tõsiseid vigastusi, siis enamuses on ikkagi kergena klassifitseeritavad tööõnnetused," räägib Saar. Et õnnetuste puhul olukorda võimalikult operatiivselt lahendada on politseiasutuste siseveebidesse üles pandud kõik vastavad juhendid ning haiglate kontaktid.

Kuigi suurema osa õnnetustest moodustavad töö käigus toimunud juhtumid, siis arvestatav hulk on treeningutel ja võistlustel juhtunud spordivigastusi. Et politseinikult eeldatakse head vormi, siis läheb nende puhul treening tööaja sisse ja nii on ka venituse kangisaalis tööõnnetus.

Sportimisvõimaluste pakkumisele pöörab politsei suurt tähelepanu. Katrin Saare hinnangul võiks politseinikud kohati

isegi rohkem oma vormile mõelda, sest regulaarselt toimuvate füüsiliste katsete edukas läbimine on üheks politseinikuna töötamise eelduseks. „Võimalust sportimiseks pakub Eesti Politsei Spordiliit, mille alla on koondunud politseistruktuuris tegutsevad spordiklubid. Klubide ülesanne on politseiasutustes sportimisvõimaluste arendamine ja väljatöötamine - näiteks võimaldatakse teatud arv kordi kuus ujumas käia, üüritakse erinevate pallimängude saale ning korraldatakse asutusesiseseid tervise- ja spordipäevi,“ selgitab Saar. Lisaks treeningvõimalustele saavad politseinikud spordiliidu korraldatavatel võistlustel oma võimeid proovile panna.

Politseinikud ohtudest teadlikud

Võrreldes ehk mõne teise eluala esindajatega on politseinikud tööohutuse küsimustega Katrin Saare kinnitusele väga hästi kursis: „Politseinikud on terviseriskidest oma töös väga teadlikud. Nad on huvitatud nendest teemadest ja küsivad väga palju. Me räägime regulaarselt tööohutusest. Asutuse enda spetsialistid või väliskoolitajad käivad näiteks rääkimas AIDSist ja HIVist ning bioloogilistest ohtudest. Koolituse teeme vastavalt vajadusele kogu aeg.“

Politsei töö eripärasid arvestades käib teooria tihedalt praktikaga käsikäes ja nii toimuvad aastaringsetel turvataktika koolitused. Samuti on korraldatud isikukaitsevahendite kasutamist puudutavaid koolitusi. „Eriti veel praeguse gripiohu puhul on suur rõhk ühekordselt kasutatavatel kinnastel ja desinfitseerivatel vahenditel,“ lausub Saar. „Meil on tehtud plaanid puhuks, kui töötajad peaksid seagrippi haigestuma. Seagripi puhul on tehtud ka erinevate ametitega eellepingud, et me saaks kiiremas korras isikukaitsevahendeid hankida.“

Et võimalikke ohte paremini hinnata, on politseiasutused kokku panemas uut riskianalüüsi. Selle käigus täitsid asutuse töötajad küsitluslehed, mille analüüsimisega praegu tegeletakse. Katrin Saare sõnul pöörduvad politseinikud küllaltki julgelt erinevate ideedega oma otseste juhtide poole, kuid politseiameti ülevaade allasutuste olukorrast pole alati nii põhjalik: „Tagasiside on oluline. Meil võib olla arvamus, et kõik on hästi, aga nemad näevad olukorda igapäevaselt ja tunnetavad puudusi paremini. Seda näitab ka, et

Eesti politsei sulgpallimeistrivõistlused.
Foto: Politseiamet

küsitluslehtede analüüsimise käigus tuli päevavalgele uusi puudujääke.“

Olukorra kaardistamine on erilise tähtsusega ühendasutuse loomise valguses. Praeguse umbes 4000 töötaja asemel hakkab ühendasutuses olema ligikaudu 7000 töötajat. „Ühendamisega lisandub uusi tööiseloome. Kodakondsus- ja migratsiooniameti järelevalve puutub kokku välisriikide kodanikega, nii et neid tuleb vaksineerida ka A-hepatiidi vastu. Piirivalve lisandumisega tulevad juurde meremehed ja lennusalik, kellele kehtivad omad nõuded. Lisaks on töökeskkonnaspetsialistide tegevus erinevates asutustest pisut erinevalt korraldatud. Alguses võib olla kõige toimima saamisega raskusi, sest tingimused vajavad ühtlustamist,“ on Saar uue väljakutse ees siiski positiivselt meeletatud.

Tööd lihtsustab Katrin Saare kinnitusele seegi, et tööohutust peetakse politseiametis prioriteetseks valdkonnaks: „Politseis väärtustatakse töökeskkonda ja töötervishoidu. Õnneks pole tarvis pidevalt enda eest seista ja oma tegevust õigustada. Saadakse aru, et politseinike töö on ohtlik ja stressirohke. Kui kärbeta tegemiseks läheb, siis eelkõige püütakse enne ikkagi mujalt kärpida. See suhtumine algab politseipeadirektorist, kes on kindlal seisukohal, et ka politsei on terviseedendaja.“